

Ekonometria

Dekompozycja wariancji zmiennej zależnej, R^2 i jego własności – cz. I

Natalia Nehrebecka
Stanisław Cichocki

Wykład 4

Plan wykładu

- ▶ Dobroć dopasowania równania regresji. Współczynnik determinacji R^2
  - Dekompozycja wariancji zmiennej zależnej
  - Współczynnik determinacji R^2

Plan wykładu

- ▶ Dobroć dopasowania równania regresji. Współczynnik determinacji R^2
  - Dekompozycja wariancji zmiennej zależnej
  - Współczynnik determinacji R^2

Dobroć dopasowania równania regresji

Współczynnik determinacji R^2

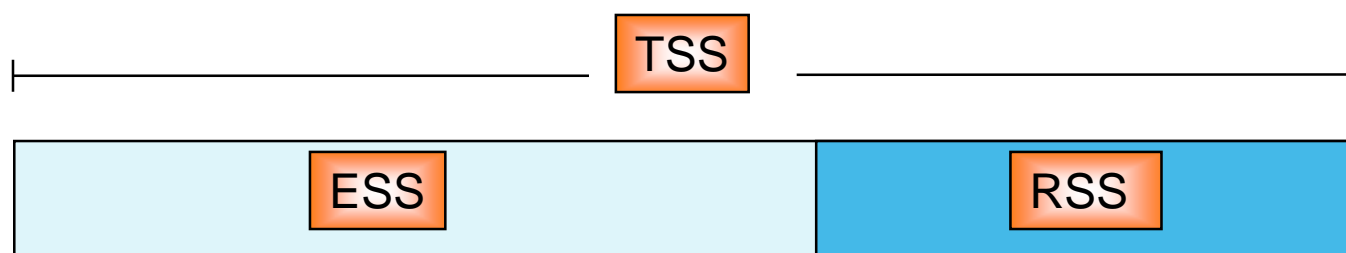
- ▶ Dobroć dopasowania równania regresji (do danych empirycznych) wyrażona jest przez tak zwany **współczynnik determinacji liniowej** oznaczany przez R^2 .

- ▶ Współczynnik ten określa jaka część zmienności zmiennej objaśnianej y jest wyjaśniona łącznie przez zmienność wszystkich zmiennych objaśniających.
- ▶ Jedną z miar zmienności zmiennej jest **WARIANCJA**.

Dekompozycja wariancji zmiennej zależnej

Wariancje zmiennej zależnej y można przedstawić jako dekompozycje (podział) na część wyjaśnioną przez model i na część niewyjaśnioną przez model.

Dekompozycja wariancji jest możliwa **JEDYNYE** dla
modelu ze stałą

Oznaczenia (1/3)

▶ Całkowita suma kwadratów:

Zmienność całkowitą zmiennej objaśnianej y , oznaczaną w literaturze angielskim skrótem TSS (***Total Sum of Squares***), mierzymy za pomocą sumy kwadratów odchyleń obserwacji zmiennej objaśnianej od średniej:

$$TSS = \sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2$$

Oznaczenia (2/3)

▶ Wyjaśniona suma kwadratów:

Jeśli model zawiera stałą, to całkowitą sumę kwadratów możemy zdekomponować na dwa składniki, na wyjaśnioną (równaniem regresji) sumę kwadratów, oznaczaną przez ESS (***Explained Sum of Squares***)

$$ESS = \sum_{i=1}^n (\hat{y}_i - \bar{y})^2$$

Oznaczenia (3/3)

- ▶ **Resztowa suma kwadratów:**
- ▶ i resztową (*niewyjaśnioną*) sumę kwadratów, oznaczaną przez RSS (*Residual Sum of Squares*).

$$RSS = \sum_{i=1}^n e_i^2$$

STATA

Tablica analizy wariancji

Źródło zmienności	Suma kwadratów	Liczba stopni swobody	Średnia suma kwadratów
Source	SS	df	MS
Model (ESS)	34.9709245	3 (K-1)	11.6569748
Residual (RSS)	334.808247	1079 (N-K)	.310294946
Total (TSS)	369.779172	1082 (N-1)	41755242

ESS/df

RSS/df

Plan wykładu

- ▶ Dobroć dopasowania równania regresji. Współczynnik determinacji R^2
  - Dekompozycja wariancji zmiennej zależnej
  - Współczynnik determinacji R^2

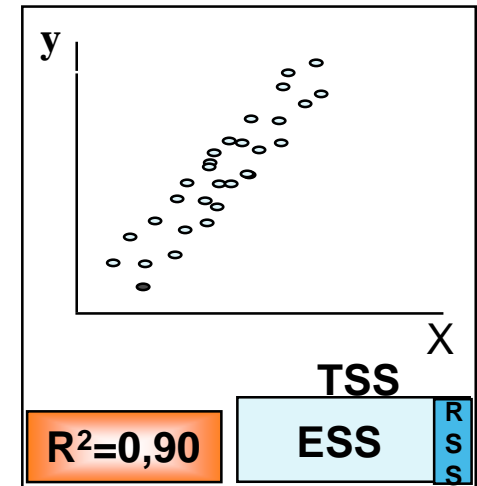
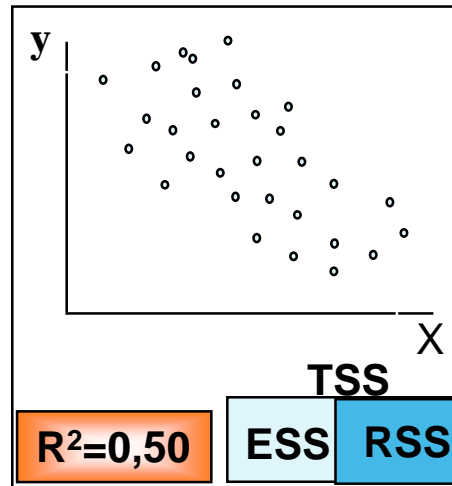
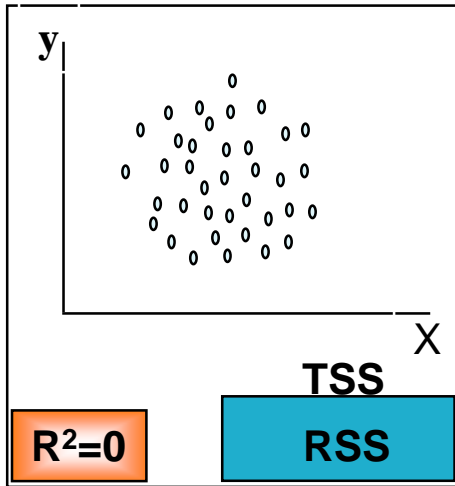
Współczynnik determinacji R^2 (1/3)

$$R^2 = \frac{\text{wyjasniona suma kwadratów}}{\text{całkowita suma kwadratów}} = \frac{ESS}{TSS} = \frac{\sum_{i=1}^n (\hat{y}_i - \bar{y})^2}{\sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2} = 1 - \frac{RSS}{TSS}$$

Dla
modelu ze stałą

$$0 \leq R^2 \leq 1$$

Współczynnik determinacji R^2 (2/3)

Współczynnik determinacji R^2 (3/3)

- ▶ R^2 przyjmuje wartości z przedziału domkniętego między 0 i 1.
- ▶ Jeśli $R^2 = 1$, to model regresji w 100% wyjaśnia zmienność y ,

$$y = \hat{y}, \quad e = 0 \quad \text{oraz} \quad RSS = 0$$

- ▶ a jeśli $R^2 = 0$, to model regresji w ogóle nie wyjaśnia zmienności y .

$$\hat{y} = \bar{y}, \quad ESS = 0$$

- ▶ Jeśli na przykład wynosi $R^2 = 0,7$ to możemy powiedzieć, że
- ▶ 70% zmienności zmiennej objaśnianej y jest wyjaśnione przez łączną zmienność wszystkich zmiennych objaśniających, a 30% zmienności jest niewyjaśnione (jest zmiennością resztową).

Współczynnik determinacji R^2

- ▶ Współczynnik determinacji R^2 nazywany jest niekiedy **współczynnikiem korelacji wielorakiej**.
- ▶ R^2 jest równy kwadratowi współczynnika korelacji między y_i i $\hat{y}_i$.
- ▶ **W modelu ze stałą i jedną** zmienną współczynnik determinacji R^2 jest równy kwadratowi współczynnika korelacji $\hat{\rho}_{xy}$

Pytania teoretyczne

1. Udowodnić, że w modelu ze stałą $TSS = ESS + RSS$.
2. Podać interpretacje R^2 .

Dziękuję za uwagę